

**נושאים לדין לועדת הכלכלה, 10.12.2013, בנושא תעסוקת-בעלי-מוגבלויות-בתעשייה-
ובעסקים-קטנים-ובינוניים**

1. בעייתיות בהגדרת הנושא: אין נתונים ומאפיינים על תעסוקת בעלי מוגבלויות בסקטורים הנ"ל בלבד.
2. המצב העגום: אוכלוסיה גדולה וגדלה (250-300 אלף איש בגיל העבודה בעלי נכות כללית), 10-13% בלבד מועסקים, מקום אחרון במערב (למרות ועדת לרון מ-2005), שיעור אפסי של העסקת בעלי מוגבלויות במשרדי ממשלה, שכר נחות, סטיגמה, פיצול בין משרדים, מיעוט כלים ותקציבים, בירוקרטיה מרתיעה ביישום ההקלות למעסיקים. הפסד משמעותי לתוצר.
3. נדרשת תפישה ושיח של זכויות ולא של חסד.
4. סוגיות עקרוניות ומתקשרות:
 - אנשים עם ריבוי מוגבלויות (40-50% מהמוגבלויות הקשות והנכות הכללית, שכיחות ניכרת של המוגבלות הפסיכיאטרית)
 - הקשר לסל השיקום של בעלי המוגבלות הפסיכיאטרית ותחולתו שעדין נמוכה (18%). בעיית צרכני הסמים (מתחייב שינוי תפישה). סוגיית הלא-יכולים-לפנות.
 - תעסוקת בני המשפחה (כולל ההבט והכדאיות המאקרו כלכליים)
 - גישה ותקצוב מוכוונ אדם ולא מוכוונ פונקציה
 - נגישות
5. מכשירי מדיניות לנושא התעסוקה (ברובם קיימים במדינות רבות, גם כחלק מתמיכה בעסקים-חברתיים):
 - ליווי וחונכות לבעלי המוגבלויות ולמעסיקים
 - הקלה במס למעסיקים של בעלי מוגבלויות
 - קרן תמיכה יעודית לעסקים של בעלי מוגבלויות
 - עידוד ותמיכה לקואופרטיבים של בעלי מוגבלויות (גם עם בני משפחה)
 - שילוב בעלי מוגבלויות באיתור וסיוע של בעלי מוגבלויות "נשכחים" (שאינם מבקשים תמיכה)(reaching-out). אפשר גם במודל עסקי.
 - תמיכה בתעסוקת בני משפחה של בעלי מוגבלויות
 - פישוט והקלה בהליכים של קבלת התמיכות
 - הממשלה והחברות הממשלתיות כמעסיק נותן דוגמה ויוצר שינוי: קביעת שיעור מינימום מחייב להעסקת בעלי מוגבלויות בממשלה והעדפה מתקנת במרכזי ממשלה למעסיקים של בעלי מוגבלויות
 - התניה של תמיכות ממשלתיות לסקטור העסקי בעמידה בנורמה של העסקת בעלי מוגבלויות
6. ביטול מדורג של המרכזים והמועדוניות של התעסוקה הנתמכת

7. הצעת סיכום לדין: ועדת הכלכלה קיימה דין בתעסוקת בעלי מוגבלויות בסקטור העסקי. על בסיס הקשיים הרבים ומיקומה ההשוואתי הנמוך של ישראל, פונה הועדה למשרד הכלכלה, בשיתוף עם משרדי הבריאות-רווחה-אוצר לגבש החלטת ממשלה כוללת למימוש הזכות לתעסוקה של בעלי המוגבלויות ומשפחותיהם. הועדה תעקוב אחר הביצוע.

כתב: גדי רוזנטל